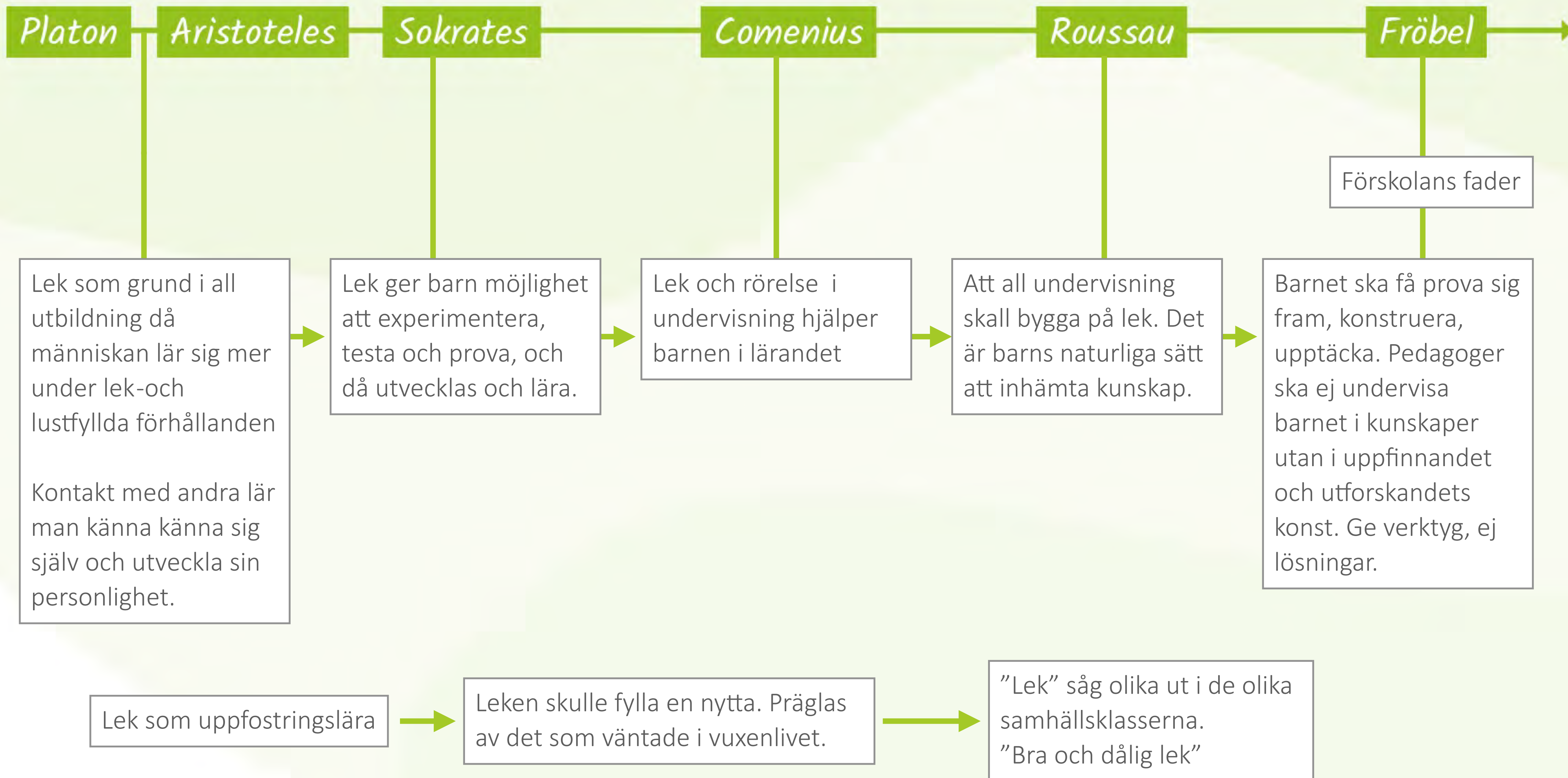

Vad är lek?

Leken och den lekresponsiva
undervisningen

Burlövs
kommun

1800-talet

- Lek som tidsfördriv och onyttig sysselsättning
- Lek som en självständig verksamhet för barn

Forska kring:

Varför leker barn?

Barndomen blev mer framträdande

Barnträdgårdar
Barnträdgårlärlarinna

Klassiska lekteorierna

- Kraftöverskottsteorin (Schiller, Spencer)
- Rekrationssteorin (Lazarus)
- Övningsteorin (Groos)
- Rekapitulationsteorin (Hall)

1900-talet

Behavioristiska perspektiven

- Locke
- Parlov
- Skinner

Lgr 69

Passiv inläring

Psykoanalytiska perspektiven

- Freud
- Peller
- Eriksson

All lek är önskeuppfyllande

- Antokosmisk
- Mikrofärisk
- Makrosfärisk

Lek är ett uttryck för barnets sätt att handskas med verkligheten och sina inre konflikter

Kognitiva perspektiven

- Gesell
- Piaget

Assimilation/
ackommodation
- Samspel mellan individens
mognad och miljön

Lek är repetition av inlärd mönster

- Sensomotorisk lek
- Roll-lek
- Regel-lek

- Både beroende av och
förutsättningar för barnets
motoriska och språkliga utv.

Barnstugeutredningen

- Från Fröbel mot Erikssons
socialpsykologiska teorier och
Piagets konstruktivistiska
kognitionsterior.

Vetenskapsteoretiska perspektiv

Kommunikations- teoretiskt perspektiv

Lgr 80

- Kölher –
aktivitetspedagogik
- Bruner –
Dialogpedagogik

Sociokulturellt
perspektiv

Progressiv
pedagogik

Dewey

Bifrost, Freire,
Freinet,
Reggio

Utvecklingspedagogisk teori

Vysotskij, Leontjev

Lek som
socialisationsprocess

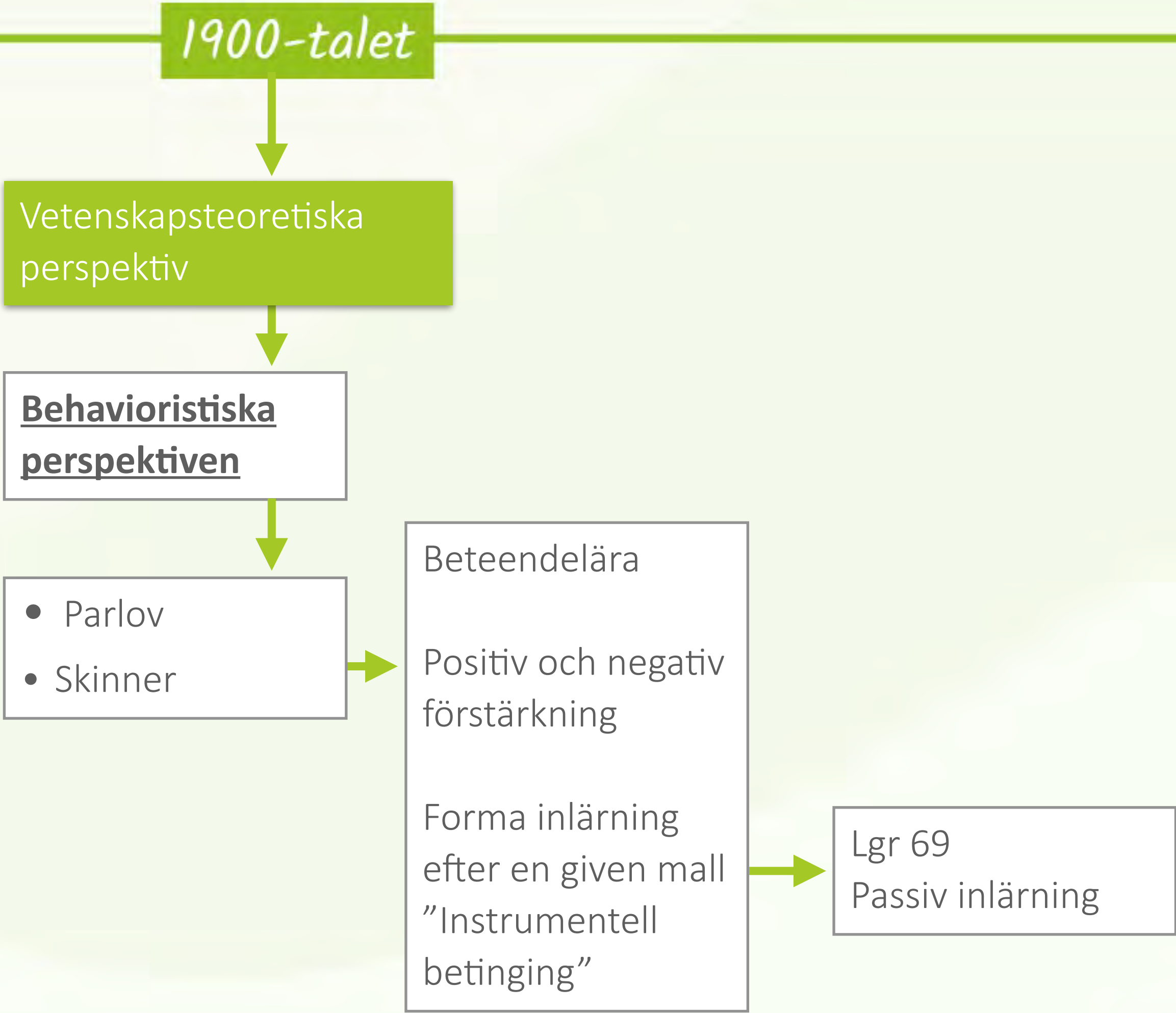
Det är genom leken barnet växer
in i samhället och lär sig förstå
språk, handlingsmönster, begrepp
och värderingar

Pramling

Verktyg i syfte att skapa goda
förutsättningar för lärande.

Barn ska ges möjlighet att reflektera och
uttrycka sina uppfattningar om världen.
Variationen blir ett lärande innehåll. Läraren
fokuserar och riktar barnets uppmärksamhet
kring hur det tänker. Barnet uppfattar och
förstår utifrån sin eget perspektiv. För att
stimulera och stödja måste man förstå det
barnet förstår.

1900-talet


```
graph TD; A[1900-talet] --> B[Vetenskapsteoretiska perspektiv]; B --> C[Behavioristiska perspektiven]; C --> D["• Parlov  
• Skinner"]; D --> E["Beteendelära  
Positiv och negativ förstärkning  
Forma inläring efter en given mall  
\"Instrumentell betinging\""]; E --> F["Lgr 69  
Passiv inläring"]
```

The diagram is a vertical flowchart illustrating the development of behaviorist perspectives in the 1900s. It begins with a horizontal timeline arrow at the top labeled '1900-talet'. A vertical arrow points down from this timeline to a green box labeled 'Vetenskapsteoretiska perspektiv'. Another vertical arrow points down to a white box with a black border labeled 'Behavioristiska perspektiven'. A third vertical arrow points down to a white box with a black border containing a bulleted list of names: 'Parlov' and 'Skinner'. From this box, a horizontal arrow points right to a larger white box with a black border. This box contains the text 'Beteendelära', 'Positiv och negativ förstärkning', and 'Forma inläring efter en given mall "Instrumentell betinging"'. A final horizontal arrow points right from this box to a small white box with a black border labeled 'Lgr 69' and 'Passiv inläring'.

Vetenskapsteoretiska
perspektiv

**Behavioristiska
perspektiven**

- Parlov
- Skinner

Beteendelära

Positiv och negativ
förstärkning

Forma inläring
efter en given mall
"Instrumentell
betinging"

Lgr 69
Passiv inläring

1900-talet

Vetenskapsteoretiska
perspektiv

**Psykoanalytiska
perspektiven**

- Freud
- Peller
- Eriksson

All lek är
önskeuppfyllande

- Antokosmisk
- Mikrofärisk
- Makrosfärisk

Lek är ett uttryck för barnets sätt
att handskas med verkligheten
och sina inre konflikter

1900-talet

Vetenskapsteoretiska
perspektiv

Kognitiva perspektiven

- Gesell
- Piaget

Assimilation/ackommodation
- Samspel mellan individens
mognad och miljön

Lek är repetition av inlärdna mönster

- Sensmotorisk lek
- Roll-lek
- Regel-lek
- Både beroende av och
förutsättningar för barnets motoriska
och språkliga utveckling.

Barnstugeutredningen 1972
- Från Fröbel och Gesell till
Erikssons socialpsykologiska
teorier och Piagets
konstruktivistiska
kognitionsterorier.
- Nya riktningar inom förskolan,
Fröbelförskolor, Waldorf och
Montessori

1900-talet

Vetenskapsteoretiska
perspektiv

Kommunikations-
teoretiskt perspektiv

Lgr 80

- Kölher –
aktivitetspedagogik
- Bruner –
Dialogpedagogik

Sociokulturellt perspektiv

Progressiv
pedagogik

Dewey

Bifrost, Freire,
Freinet, Reggio

Utvecklingspedagogisk
teori

Pramling

Verktyg i syfte att skapa goda förutsättningar för lärande.

Barn ska ges möjlighet att reflektera och uttrycka sina
uppfattningar om världen. Variationen blir ett lärande
innehåll. Läraren fokuserar och riktar barnets
uppmärksamhet kring hur det tänker. Barnet uppfattar
och förstår utifrån sin eget perspektiv. För att stimulera
och stödja måste man förstå det barnet förstår.

Vysotskij, Leontjev

Lek som
socialisationsprocess

Det är genom leken barnet växer
in i samhället och lär sig förstå
språk, handlingsmönster ,begrepp
och värderingar

Piaget

- barn föds med en insikt att lära
- Leken leder inte till lärande
- Vuxna bör hålla sig utanför leken
- Språket och den sociokulturella miljön inte av stor betydelse för
utvecklingen
- Börjar leka vid 4 månaders ålder

Vygotskij

- Leken ingen betydelse för barnet innan 3 års ålder
- All lek innehåller regler
- Kommunikation och språk länken till lärandet
- Lek en socialisationsprocess, vuxna bör inte lämna barn
ensamma i lekandet

2000-talet

Gränsöverskridande
teorier

- Kommunikationsteoretiska perspektiven
- Kulturhistoriska perspektiven
- Funktionella perspektiven

Holistiskt perspektiv på lek

Forskning utgår från en gemensam
modern syn på barn

Holistiska perspektiv på lek:

- Lekens egenvärde för barn
- Lärande lek
- Lekens inspiration/motivation

Holistiska perspektiv på lek:

- Lekens egenvärde för barn
- Lärande lek
- Lekens inspiration/motivation

Lek är ett mångfacetterat fenomen som inte är lätt att definiera

Ur ett filosofiskt perspektiv ...

är leken ett varande som sker här och nu, där infall, känslor och flexibilitet råder och kan uppsluka barnet helt och hållet så att "tid och rum" försvinner.

Det är den kraft och engagemang som leken inspirerar till som också ses som lekens motivation och drivkraft.

Ur ett psykologiskt perspektiv ...

är leken något som gör att barnet lär känna sig själv och utvecklar tillit till vilka sociala utmaningar de klarar av.

Leken handlar om anpassning och flexibilitet och i leken visar barnet sitt kunnande, sin utveckling och sin socialisering och skaffar erfarenheter och upplevelser som ... (text saknas?)

Ur ett socialt perspektiv ...

ses samspel och interaktion som centrala delar av barns lek.

Det är genom leken som barnet får använda och utveckla sina social, kognitiva, emotionella eller estetiska kompetenser.

I lekens värld testar omvärlden barnets självbild och identitet genom det sociala samspelet.

Lekens sociala betydelse är också lekens motivation.

Holistiska perspektiv på lek:

- Lekens egenvärde för barn
- Lärande lek
- Lekens inspiration/motivation

Lek är ett mångfacetterat fenomen som inte är lätt att definiera

Ur ett filosofiskt perspektiv ...

är leken ett varande som sker här och nu, där infall, känslor och flexibilitet råder och kan uppsluka barnet helt och hållet så att "tid och rum" försvinner. Det är den kraft och engagemang som leken inspirerar till som också ses som lekens motivation och drivkraft.

Ur ett psykologiskt perspektiv ...

är leken något som gör att barnet lär känna sig själv och utvecklar tillit till vilka sociala utmaningar de klarar av. Leken handlar om anpassning och flexibilitet och i leken visar barnet sitt kunnande, sin utveckling och sin socialisering och skaffar erfarenheter och upplevelser som ... (text saknas?)

Ur ett socialt perspektiv ...

ses samspel och interaktion som centrala delar av barns lek.

Det är genom leken som barnet får använda och utveckla sina social, kognitiva, emotionella eller estetiska kompetenser.

I lekens värld testar omvärlden barnets självbild och identitet genom det sociala samspelet.

Lekens sociala betydelse är också lekens motivation.

Holistiska perspektiv på lek:

- Lekens egenvärde för barn
- **Lärande lek**
- Lekens inspiration/motivation

Lek är ett mångfacetterat fenomen som inte är lätt att definiera

Ur ett filosofiskt perspektiv ...

är leken ett varande som sker här och nu, där **infall, känslor och flexibilitet råder och** kan uppsluka barnet helt och hållet så att "tid och rum" försvinner.

Det är den kraft och engagemang som leken inspirerar till som också ses som lekens motivation och drivkraft.

Ur ett psykologiskt perspektiv ...

är leken något som gör att barnet lär känna sig själv och utvecklar tillit till vilka sociala utmaningar de klarar av.

Leken handlar om anpassning och flexibilitet och i leken visar barnet sitt kunnande, sin utveckling och sin socialisering och skaffar erfarenheter och upplevelser som ... (text saknas?)

Ur ett socialt perspektiv ...

ses samspel och interaktion som centrala delar av barns lek.

Det är genom leken som barnet får använda och utveckla sina social, kognitiva, emotionella eller estetiska kompetenser.

I lekens värld testar omvärlden barnets självbild och identitet genom det sociala samspelet.

Lekens sociala betydelse är också lekens motivation.

Holistiska perspektiv på lek:

- Lekens egenvärde för barn
- Lärande lek
- Lekens inspiration/motivation

Lek är ett mångfacetterat fenomen som inte är lätt att definiera

Ur ett filosofiskt perspektiv ...

är leken ett varande som sker här och nu, där infall, känslor och flexibilitet råder och kan uppsluka barnet helt och hållet så att "tid och rum" försvinner.

Det är den kraft och engagemang som leken inspirerar till som också ses som lekens motivation och drivkraft.

Ur ett psykologiskt perspektiv ...

är leken något som gör att barnet lär känna sig själv och utvecklar tillit till vilka sociala utmaningar de klarar av.

Leken handlar om anpassning och flexibilitet och i leken visar barnet sitt kunnande, sin utveckling och sin socialisering och skaffar erfarenheter och upplevelser som ... (text saknas?)

Ur ett socialt perspektiv ...

ses samspel och interaktion som centrala delar av barns lek.

Det är genom leken som barnet får använda och utveckla sina social, kognitiva, emotionella eller estetiska kompetenser.

I lekens värld testar omvärlden barnets självbild och identitet genom det sociala samspelet.

Lekens sociala betydelse är också lekens motivation.

Holistiska perspektiv på lek:

- Lekens egenvärde för barn
- Lärande lek
- Lekens inspiration/motivation

Lek är ett mångfacetterat fenomen som inte är lätt att definiera

Ur ett filosofiskt perspektiv ...

är leken ett varande som sker här och nu, där infall, känslor och flexibilitet råder och kan uppsluka barnet helt och hållet så att "tid och rum" försvinner.

Det är den kraft och engagemang som leken inspirerar till som också ses som lekens motivation och drivkraft.

Ur ett psykologiskt perspektiv ...

är leken något som gör att barnet lär känna sig själv och utvecklar tillit till vilka sociala utmaningar de klarar av.

Leken handlar om anpassning och flexibilitet och i leken visar barnet sitt kunnande, sin utveckling och sin socialisering och skaffar erfarenheter och upplevelser som ... (text saknas?)

Ur ett socialt perspektiv ...

ses samspel och interaktion som centrala delar av barns lek.

Det är genom leken som barnet får använda och utveckla sina social, kognitiva, emotionella eller estetiska kompetenser.

I lekens värld testar omvärlden barnets självbild och identitet genom det sociala samspelet.

Lekens sociala betydelse är också lekens motivation.

Holistiska pedagogiken har ett ben kvar i den nordiska traditionen med en mer socialt inriktad förskolepedagogik med barnets självinitierade aktiviteter i fokus

Och ett ben i en mer skolförberedande anglosaxisk tradition med krav och förväntningar på en kognitiv - och kunskapsrelaterad utveckling hos barnet

John
Bennet:
(2005)

Förskollärare behöver få möjlighet att:

- Dekonstruera begreppen lek och lärande
- Reflektera över relationen mellan det autonoma barnet och barnet som förväntas förvärva kunskaper.

”Modern” syn på barn och barndom

- Ser barndomen som en egen värdefull livsfas som barnet har möjlighet att vara med och skapa
- Intresserar sig för barnets medverkan och ser det som en aktiv likvärdig deltagare i samhället.
- Betonar vikten av de socio-emotionella sidorna i deras erfarenheter och att deras själv-utveckling utgår från deras utveckling av relationer, vänskap och socialisering.
- Ser barn och barndom ur ett sociokulturellt perspektiv och intresserar sig för hur barn utvecklar social & kulturell tillhörighet genom samspel. Samt att detta centralt för utveckling på alla områden.

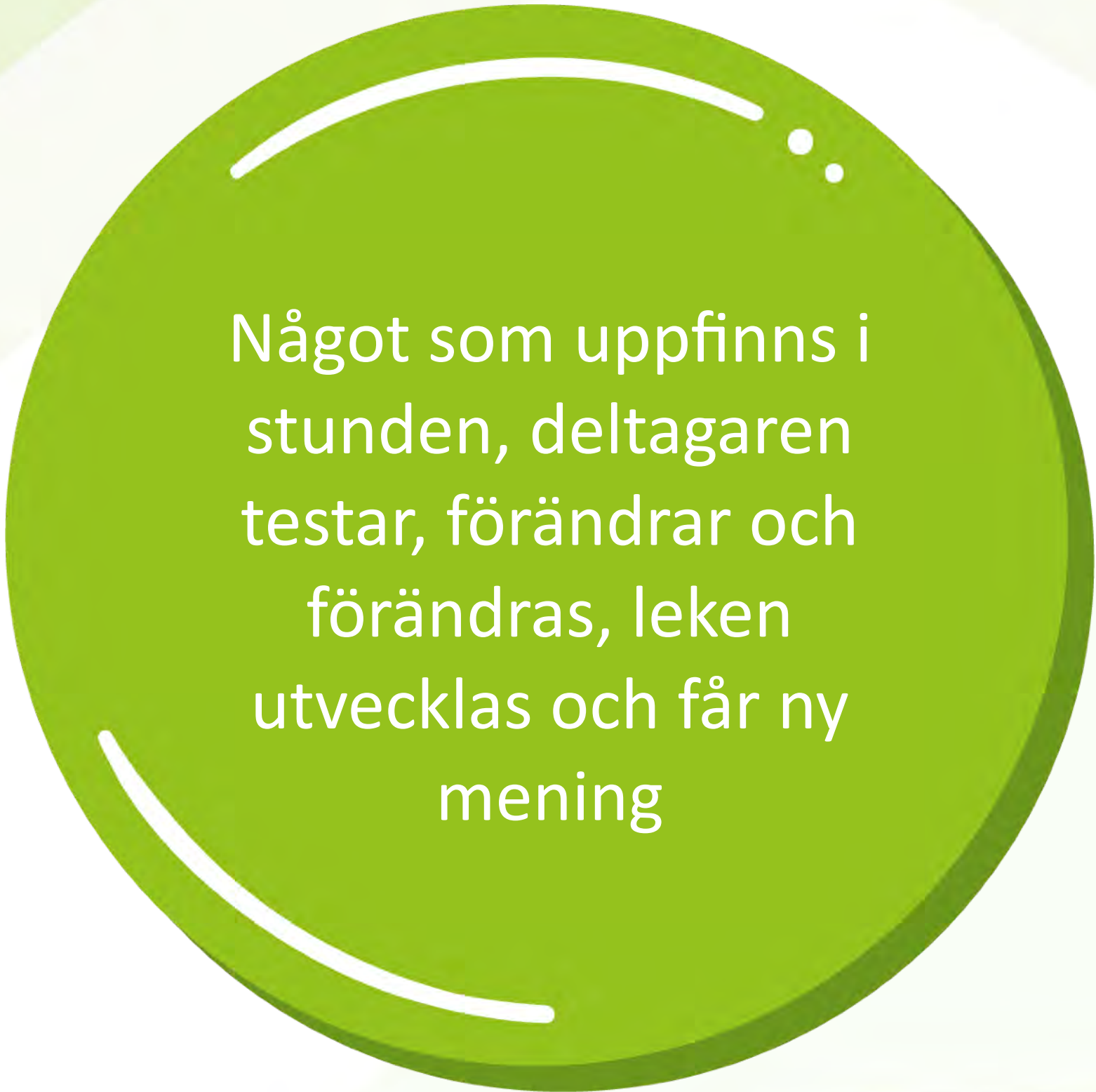

Brian Sutton Smith

Lekens ambiguitet (tvetydlighet)

4 huvudsatser

- Lek som progression
- Lek som gruppfenomen
- Lek som fantasi
- Lek som självupplevelse

Något som uppträffas i
stunden, deltagaren
testar, förändrar och
förändras, leken
utvecklas och får ny
mening

Vad är då lek?

”Bara när människan leker är hon människa”

– Schiller

”Att vara lekande är ett sätt att förhålla sig till verkligheten, att relatera till andra. När vi befinner oss i lekandet aktiveras vårt tänkande.”

– M. Öhman

Lek skapar sammanhang där barnet:

- Är en aktiv deltagare
- Utvecklar sitt samspel med andra, erövrar sociala koder och kompetens
- Visar sitt kunnande, sina förmågor
- Utforskar och erövrar förståelse för abstraktioner likväl som konkreta föremål
- Utvecklar sin fantasi och föreställningsförmåga
- Kan skapa mening till ord och begrepp
- Får möta sig själv, utforska identiteter, känslor och kognitiva processer

Och för att

- Lek bidrar till att utveckla ett öppet sinne och en föreställningsförmåga som stärker hjärnans kognitiva förmågor.
- Öppna och positiva känslor breddar vår uppmärksamhet, ökar vårt engagemang och optimerar vårt lärande.

– Tehory of broaden and build Fredrickson 2001

Lekens egenvärde:

För barnet:
Lekandet

Oavsett om det är en utforskande
eller kreativ lek är det varandet, att
leka som är värdet.

- **Barnkonventionen artikel 31**
 - Barnens rätt till vila och fritid, till lek och rekreation.
- **Skollagen (2010:800)**
 - Utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta & utveckla kunskaper & värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära.
- **Lpfö 18 (Lpfö18, 2018, s.8)**
 - Lek är grunden för utveckling, lärande och välbefinnande.

- **Barnkonventionen artikel 31**
 - Barnens rätt till vila och fritid till lek och rekreation.
- **Skollagen (2010:800)**
 - Utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta & utveckla kunskaper & värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära.
- **Lpfö 18 (Lpfö18, 2018, s.8)**
 - Lek är grunden för utveckling, lärande och välbefinnande.

TIDIGARE

Diskussionen gällde lekens roll i barnets utveckling ...
... eller ännu längre tillbaka nyttan och värdet med lek.

NU

- Om huruvida det stärkta lärarperspektivet inskränker barnets möjligheter till lek.

Lillemyr (2004)

- Hur en gynnsam balans mellan lek, omsorg, och lärande ser ut ur ett bildningsperspektiv.

Östrem (2007)

Allmänna kommentarer till Barnkonventionen artikel 31

”Lek omfattar alla beteenden, aktiviteter eller processer som initieras, kontrolleras och struktureras av barnen själva.

Lek äger rum närhelst och varhelst tillfälle tes. Omvårdare kan bidra till miljöer där lek äger rum, men lekandet i sig självt är ej obligatoriskt, utan drivs av inneboende motivation och utförs för sin egen skull snarare än som ett medel att nå ett mål C ...)

Nyckelegenskaperna i lek är nöje, ovisshet, utmaning, flexibilitet och ickeproduktivitet.”

Föreläsning Margareta Öhman...

Burlövs
kommun

Motorisk lek

Vilsam lek

Målinriktad lek

Utforskande lek

Konstruerande, skapande lek

Rörelse-lek

Icke-lek

Fri lek

Bra lek

Regel-lek

Kreativ komplex lek

Roll-lek

Vild lek

Utvecklande lek

Fysisk lek

Ensam-lek

Parallell-lek

Symbolisk lek

Gemensam lek

Fantasi-lek

Tävlings-lek

Maktutövande lek

Sällskaps-lek

Spontan-lek

Dålig lek

Lärande lek
(edu-play)

Sensmotorisk lek

Den känslöväckande problematiska leken

Leken som normskapande, normbärande och normbrytande

- Romantisering av barndomen
- Idealisering av barnet
- Förskolans värdegrund och uppdrag
- Konsekvenstänk och omvärldsperspektiv

Diskussionsfrågor

- Hur tänker vi kring förskolans uppdrag i förhållande till den allmänna kommentaren till artikel 31 i Barnkonventionen?
- Vad definierar vi som lek och vilket värde tillskriver vi lekandet?
- Vilka möjligheter till lek erbjuds på förskolan? Uppmuntras allt lekande eller finns det lekar som inte får utrymme på förskolan? Isåfall varför?
- Vilket lekande deltar vi som pedagoger aktivt i, på vilket sätt och vilket syfte?
- Vilka skyldigheter har vi i förskolan att reglera och styra barns lek, på vilka grunder och i vilken utsträckning?

KVALITATIV SKOLUTVECKLING

**Burlövs
kommun**